

POKROK

PUBLISHING CO.

vydává
POKROK ZÁPADU
a místní vydání

v Crete pro Saline okres, Neb., v Schuyleru a Clarkson, pro Colfax okres, Neb., v Wilson, Kans., pro stát Kansas, v Cedar Rapids, Ia., pro stát Iowa, v St. Paul a Minneapolis, Minn., pro stát Minnesota a v Tyndall, S. D., pro stát South a North Dakota.

Předplatné:
Pro Spojené Státy \$1.00. Pro Kanadu \$1.50. Do Evropy \$2.00 ročně.

Zašly peníze děteč se pomocí peněžních poukázek (Money Orders), expresních poukázek (Express Money Orders), bankovních poukázek (Bank Draft), anebo v registrovaném dopise. Oznamujete-li své přetřování, udejte starou i novou adresu.

Dopisy z kruhů členstva ochotně uveřejníme. Musí být složené, psané bez úmyslu někoho osobně poškodit a nepopsány jiným jménem, ať má být v redakci utajeno, anebo s dopisem uveřejněno.

TRINÁCTÝ VLÁDNÍ CENSUS.

Dnem 15. dubna příštího roku 1910 zahájí vláda Soustátů třináctý census, pro kteréhožto práci zjednáno bude 65,000 sčítatelů a sběratelů potřebného materiálu k vypracování úplné statistiky Soustátů za poslední desetiletí. Práce sčítatelů, čili enumerátorů je dosti obsáhlá, neboť musí zaznamenat každého muže, ženu a dítě v zemi, zjistit plet každého jednotlivce, pohlaví, stáří, stav manželský, místo narození, rodné místo rodičů, dobu pobytu v Soustátě, občanství, zaměstnání, jestli zaměstnavatelem nebo zaměstnancem, jestli zaměstnán nebo zaměstnává v době sčítání, a kolik měsíců byl zaměstnán během posledního kalendářního roku.

Avšak to není vše, co musí sčítatel vykonat, a každý občan zodpovídat. Poslední kongres ustanovil, aby do příštího censusu byly zahrnuty též poměry hospodářské, průmyslové a došné, tak aby vzhledem k tomu bylo možno vypracovat přehledný a spolehlivý stav celé země v každém ohledu. A právě tyto obory vyžadují si hlavní pozornost sčítatelů, a na občanech jest, aby každou jim kladenou otázku zodpověděl správně a nepředpojatě. Vzhledem k povahy našeho stoupa, a přibližně může být počet jeho odhadován na základě censusu předcházejícího. I průmysl a došnictví, oba tyto obory mohou být odhadovány bez značných obtíží, neboť každý závod, ať velký nebo malý, vede své knihy, dle kterých možno vypočítati celek, avšak nejbližší statistickou jest neboj Hospodářský. Dnes nalézá se v Soustátě na 7,000,000 farmářů, z nichž každý vzdělává farmu na svoji pěst, většina z nich bez jakéhokoli záznamu o úrodě, výtěžku nebo spotřebě různých výrobků na farmě spotřebovaných nebo vyproduovaných. Jest sice pravdou, že vládní hospodářský odbor má dobrý přehled o americkém farmářství a jeho poměrech, maje k tomu účelu své agenty a zpravodaje po celé zemi, avšak život na farmě má tolik rozmanitostí, že jest třeba zvláštního censusu, aby zprávy hospodářského odboru mohly být porovnány.

Hospodářský census jest řízen na prvním místě v zájmu farmářů samých, a proto jest nevyhnutelné, aby každý z nich zodpovídal kladené jim otázky ze strany enumerátorů správně a poctivě. Otázky, jež budou farmářům kladeny, rozdělány jsou na pět odstavců, a sice: 1. Osobní informace, týkající se farma; 2. všeobecná informace, týkající se výměru farmy, její cena a výdajů; 3. udání výměru, výtěžku a ceny úrody sklizené na farmě v roce 1909, dále výtěžek všech farmářských produktů, jako jsou vejce, maslo, mléko a dobytek; 4. seznam všech dobytka, zahrnuje v to drůbež a včely, jež jsou na ruce do dne 15. dubna 1909; 5. různé informace.

Otázky, jež spadají do 1. odstavce o osobní informace, jsou asi následující: Farmář bude tázán na své jméno, poštovní adresu, plet a plémě (race), stáří, národnost, vlastnictví, dobu jeho pobytu na farmě, jestli nájemníkem, a jméno a adresu majitele pozemku. Z udaného stáří pak cenovný úřadovna sestaví statistiku, jak hospodářské bohatství jest kontro-

lováno, na příklad kolik lidí farmářů pod 25. rokem stáří, kolik je jich mezi 45. a 50. rokem stáří, v kterém stáří farmář nejvíce těží z různých krajinách atd. Zodpovědná otázka vlastnictví usnadní statistiku o majiteli farmy, o nájemníku pravidelném a o nájemníku na rozdělení úrody s majitelem. Jaký to má význam, seznáme z uvedení z posledních dvou censusů. V roce 1880 v celé zemi bylo 74.5 proc. farem, jež vzdělávány byly svými majiteli, 8 proc. farem vzdělávaných bylo pravidelnými nájemníky a 15.5 procent farem vzdělávali nájemníci, kteří se dělili o úrodu s majiteli. V roce 1900 vzdělávalo své farmy pouze 64.7 procent majitelů, počet nájemníků stoupl na 13.1 procent a dělitelů o úrodu s majiteli na 22.2 proc. To je zajisté zajímavé porovnání pro farmáře, a v mnohém ohledu užitečné a k přemýšlení vábí.

V odstavci druhém, o všeobecné informace, tázán bude farmář na rozlohu své farmy, a mnoho-li akrů má vzděláno. Mezi vzdělané pozemky jsou počítány ony, jež jsou pod pluhem, v úhoru, pro pastvu, zahrady, sady, vinice, stromovky a půda k účelům residenčním; zalesněná půda je též do toho zařazena. V odstavci tomto bude farmář dále tázán na cenu své farmy, budov na ní se nalézajících, na cenu strojů, mnoho-li měl výtěžků za polní práci v roce 1909 a za práci v domácnosti. Nová otázka v tomto censusu bude, mnoho-li zaplatil farmář v roce 1909 za seno, obilí a jiné výrobky, jež nevyproduoval na své farmě, nýbrž koupil ke krmění svého dobytka a drůbeže. To děje se k vůli zahradníkům, mlékařům a drůbežníkům.

V odstavci třetím o úrodě má se zodpovídati úroda každé hlavní plodiny vypěstované v roce 1909; počet akrů, z nichž se sklízí, množství bušů neb tun, cena plodin, počet akrů osetých nebo osázených pro rok 1910. Do obilí počítáno je žito, oves, pšenice všeho druhu, spalda, ječmen, kukurice všeho druhu, rýže, jetelové a jiné travnaté semeno, len, peanuty, hrách, fazole. — Do píce počítáno je: timotha, jetel, alfalfa, milleta a uherská tráva, pak přirůční trávy, drobné obilí, hrách a fazole za zelena posečené, pak hrubá obilíková píce. Do různé třídy úrody počítá se: tabák, bavlna, brambory, chmel a pod. Po té následuje ovoce, zelenina a produkty lesní, pak produkty ze živých i zabýthých zvířat, jako je mléko, maslo, nebo vlna, kože atd.

Ve čtvrtém odstavci požadován je seznam živého dobytka, drůbeže a včel dne 15. dubna 1909; kolik dobytka se narodilo před 1. lednem 1909 a kolik po 1. lednu 1910.

V odstavci pátém nutno zodpovídati obnos markýče na farmě, počet zavodňovaných akrů a způsoby zavodňování, počet akrů na jmutých od jiných farmářů.

Sčítání počne až za šest měsíců, a proto mají farmáři dosti času, aby se k němu připravili a svéodmitě všechny požadované otázky zodpovídati.

SVOBODÁŘI NA POSTUPU.

V neděli, dne 3. října, sešli se delegáti a důvěrníci česko-amerického výhodu svobodomyslného v Národní Budově v New Yorku. Na programu byly: Zprávy, organizace, agitace, literatura, vlastní časopis, školství a poměr svob. spolků ke sdružením. Ačkoliv novinami byli pozváni všichni upřímní svobodáři, nestúčastnil se schůze kromě delegátů, můžeme říci — nikdo. Schůze byla živá a trvala celý den.

Poslední dobu zehrá se mnoho na to, že svobodomyslný živel nepokračuje, jak by měl. Tento zjev, který jasně vyzívá z řad svobodomyslných, mohl by být dobrým znamením k lepšímu obratu. Bez nespokojenosti není pokroku. Člověk, který je spokojen se vším, ten nebaží po pokroku. A kdo nepokračuje, kráčí zpět. Proto všeobecná nespokojenost s přítomným stavem svobodomyslnosti v českém životě, bylo by to nejlepší ze stávajících poměrů. Ale jen tehdy, neuplatní-li se opět slova, která na zprávu padla: "Takhle se mluvílo právě už před rokem, avšak neprobilo se nic."

To je to. Nadšení vzplane ja-

ko sláma, kterou ztravuje spěchářství. Když z toho, jak se říká, nic nekouká, nehne se ani prstem. Proto ten smutný výsledek, že za vším vězí dollar, slámost a nezralost mnohých hlav. Jak mohou prospěšně působiti lidé, kteří sami potřebují vedení? Ze všeho konání pak prozírá povrchnost, polovičatost, což se vždycky musí vymýtiti, nic se neprohlubuje, vše, co se koná, odbývá se nahodile, a je-li nějaký lepší návrh, dobrá myšlenka, musí přirozeně utonouti v tom chaosu banálnosti.

Chci se zmíniti jen o jednom bodu — o školství. Nikdo mne nepřesvědčí, že jako se školství, tak i ostatním neběže se to vážně. Co prospějí nejlepší úmysly těch upřímných, snaživých, co dokáží neokřídlenější slova na schůzích, když se ne neděle a pracuje i proti!! —

Příklad. Škola new-yorská vypsala konkurs na místo ředitele a učitele. Je velikou záhadou, proč se vypisoval konkurs, když nebylo ani zdání, přijmou-li si nových. Dřívější učitelé byli jednohlasně o pět návrženi a potvrzeni. Jak ten konkurs odvodniti? Ze tak žádají stanovy? Pak logicky a zřejmě vyžadují takové stanovy opravy. Snad má pokladna školní dosti peněz na inserování. Ale to snad také ne, když svou podporu časopisu Svobodné Škole dají na jevo velikomyslně pětkovými inseráty, je to zkrátka záhad.

Na základě vypsání konkursu podal jsem si žádost za učitele z toho jediného důvodu, abych mohl působiti na největší české škole amerického východu, odkudž smáče dalo by se působiti na školy menší, spojiti učitelstvo, zorganizovati svobodomyslné školy české, které dosud toho jména škola si sotva zaslouží... Žádost odevzdal jsem osobně předsedovi Sboru Zástupců, která zůstala nevyřízena. Žádal jsem o to jak Sbor Zástupců tak jeho předsedu, ale marně. Když se o tom mluvílo na jedné schůzi, tu předstíral předseda, že jsem žádnou žádost nepodal, že to byl praobyčejný dopis (jak si představuje předseda žádost?), a dvě přílohy, moje "Výroční zpráva školní" a "Pamětník", že mu někdo vzal. Dle svého předseda ani žádost mou Sboru Zástupců nepředložil.

Věřejnosti!

Takto úraduje předseda takové vážné korporace. A já pravím ještě více. Předseda dává žádost, která patří jedině do schůze řádné, čisti předem lidem nepovoláním, který obsah neuznížil. Za takových poměrů školství ovšem nemůže prospívati. — Jeden delegát konstatoval, že je nedostatek sil učitelských v odpovídajícím vzdělání. To není žádnou omluvou, když odmítají učitele se školským vzděláním beze všech důvodů, a dávají přednost tomu, který nemá schopnosti, ani vůle, školu povzněti. Jen když vyhoví jejich rozmarům.

Učitelstvo samo mezi sebou nejdá jinak. Naříká si, že nemůže se venovati práci školské cele, že za takový malý honorář nemůže být živ a pod. A když kdosi navrhl zvýšení platu učitelům, asi o 2 dolarity měsíčně více, kollega učitel protestoval, a zástupce tiskového veřejného prohlásil, aby se řeško: "Učitelové, když budete "all right" pracovat, na konečnou nebo dostanete!"

Mohl bych zasáhnutí ještě hlouběji, ale to si ponechám jindy. Chci se jen zmíniti o čítankách, o nejdůležitější pomůcce ve škole, pro žáka i pro učitele.

Bylo zde už několik pokusů s čítankami, ale všechny selhaly, protože za tím podnikem stál prospech a lačná sláva. Objednávají se čítanky z Čech, ale zapomíná se, že zde je třeba čítanek zcela jiných než tam. Kdyby na nich pracovali nejlepší mužové z povolání, nemohou zase dopadnouti uspokojivě. Je to vůbec smutný úkaz, že zdejší učitelstvo není s to poříditi si jedinou a nejdůležitější pomůcku pro zkušenostech za celou tu dobu, co škola stává. Chci se pokusiti sám o zpracování takové čítanky, která by odpovídala svému účelu na českých školách svobodomyslných zle, jakož i o vypracování něčeho nového. Podnět snad páni kollegové budou zdvořilejší a ochot-

nější, a neodeprou svého spolupůsobení.

Končím, opakuje, že nespokojenost s dnešní svobodomyslností je dobrým úkazem, ale jen tehdy, když se bude pracovati opravdově, s rozvahou a rozumně k určitému cíli — oblažiti člověka a okrášliti jeho život vědomostmi a mravností, a když se přestane považovati za svobodáře jen ten, kdo to říká a náleží k nějaké organizaci svobodomyslné.

Jos. Ad. Trojan.

KURS ČESKÉ LITERATURY NA PARIŽSKÉ UNIVERSITĚ.

V prosinci t. r. zahájeny budou na pařížské Sorbonně přednášky o české literatuře. Jest to nový krok k tomu, aby styky česko-francouzské dostaly se od politického romantismu na reálnější základ. Že o uskutečnění tohoto kursu hlavní zásluhu má známý autor krásných knih o českých dějinách profesor pařížské university Arnošt Denis, rozumí se po tom, co v posledních letech ve Francii na prospěch Slovanů se stalo, skoro samo sebou. Ať už se jednalo o založení "Association francoslave", ať o protest proti odtržení gubernie chebenské, ať o ponění francouzské veřejnosti v době hroziící války srbsko-rakouské, ať o protest proti hanebnému procesu záhřebskému, vždy jméno Denisovo stálo v první řadě. Máme dnes už ve Francii dosti přátel, ale málo tak obětavých a opravdových jako prof. Denis, poněvadž přátelství jeho je založeno na pochopení našich osudů, na znalosti a procižení našich dějin. Přednáškami o české literatuře přibyla v řadě jeho zásluh o Slovanů zásluha nová, pro nás i pro informaci ciziny o nás ve více významná. Neboť nesmí se zapomínati, že posluchačstvo pařížské university je internacionální, že pařížské universitní stálie jsou forem světovým. Přednášeti bude spisovatel dr. Hanuš Jelínek, jenž jak svoji znalosti české literatury, tak i dokonalým ovládnutím jazyka francouzského k úkolu tomu jistě je povolán. Záleží teď jen na příslušných instancích českých, aby výprava české literatury do Francie zajištěna byla i po stránce hmotné. Muželi universita pařížská míti stálý kurs literatury polské, mohl-li tam maďarská vláda vydržovati stálý kurs literatury maďarské, daly by se snad za pomoci Akademie, a za pomoci města Prahy finančně podepřiti též tyto důležité přednášky, jež by mohly býti základem stálého kursu české literatury na Sorbonně.

CO STOJÍ NÁRODNÍ OBRANA.

Čtyři miliony dollarů, povolených kongressem pro státní milice, bylo rozděleno mezi státy a teritorie E. M. Weaverem, členem nejvyššího miličního stábu. Dle zprávy a statistických tabulek jest v národní obraně 109,761 mužů. Výdaje milice rozděleny jsou následovně: \$1,472,250 na zbraně, táborové a výpravné potřeby; \$490,750 na zdokonalení v oostrostelečství; \$628,561 na prach a munice; \$970,656 na živobytí, léky a jiné potřeby.

Z výše uvedených sumy obdržely jednotlivé státy jak následuje: Alabama \$80,000; Arkansas \$54,000; Californie \$73,000; Delaware \$16,000; Colorado \$30,000; Connecticut \$66,000; Florida \$37,000; District of Columbia (město Washington) \$56,000; Georgia \$90,000; Idaho \$19,000; Illinois \$194,000; Indiana \$91,000; Iowa \$86,000; Kansas \$59,000; Kentucky \$78,000; Louisiana \$53,000; Maine \$4,000; Maryland \$58,000; Massachusetts \$142,000; Michigan \$91,000; Minnesota \$83,000; Mississippi \$58,000; Missouri \$116,000; Montana \$18,000; Nebraska \$45,000; Nevada \$11,000; New Hampshire \$37,000; New Jersey \$105,000; New York \$360,000; North Carolina \$73,000; North Dakota \$24,000; Ohio \$170,000; Oklahoma \$40,000; Oregon \$36,000; Pennsylvania \$275,000; Rhode Island \$30,000; South Carolina \$60,000; South Dakota \$25,000; Tennessee \$96,000; Texas \$104,000; Utah \$16,000; Vermont \$26,000; Virginia \$78,000; Washington \$33,000; West Virginia \$44,000; Wisconsin \$92,000; Wyoming \$16,000; Arizona \$19,000; Hawaii \$14,000 a New Mexico \$10,000.

Mayer HONORBILT SHOES

Vhodné střevce pro muže: ze střevce, které vyhlížejí, padnou a nosejí se dobře. Zhotoveny jsou z vybrané kůže, která je nejlepší v každém směru. Zhotoveny jsou od nejlepšího obuvníka v nejlepší zařízené továrně, jež existuje. Jsou přesné v módě.

MAYER HONORBILT

střevce jsou "zhotoveny čistě" — zhotoveny jsou dohromady pro obě nohy a službu — zhotoveny pro dokonalé uspokojení a úplné pohodlí. Největší hodnota jít za peníze můžete obdržeti. Tento Honorbilt druh přesně vám vyhoví a dobře padne. Požádejte o ně vašeho obchodníka s obuví. Výměně si Mayerovi prodejní známky na poště. **ZDARMA.** Pošlete li nám jméno obchodníka, ne rodávajícího Mayerovy Honorbilt střevce, pošleme vám zdarma a výplacem obraz Marty Washingtonové ve velikosti 11x20. *Hotovíme též Leading Lady střevce, Martha Washington Comfort střevce, Verma Cushion střevce, special Merit školní střevce a obuv do plátna.*

F. Mayer Boot & Shoe Co., Milwaukee, Wis.

Pouze Alaska nemá žádné národní obrany, ale vzdor tomu nebojí se, že ji Japonsko pohltí. Vydaje na vojenství zdají se velké, ale když povážime, jaké obrovské sumy peněz věnují na vojenství evropské vlády, můžeme býti spokojeni, ješto naše potřeby vojenské stlačený jsou na nejnižší míru.

Příčiny a výsledky.

Bolení hlavy povstává z rozmanitých příčin, ale Severovy Příšky proti bolestem hlavy a neuralgii mají vždy tyž výsledek: Zastaví bolest. Přinesou nemoženému počet příjemné úlevy, aniž by porušili žaludek nebo zažívání. V lékárnách, 12 prášků za 25c. W. F. Stevens Co., Cedar Rapids, Ia.

Dr. F. A. Sosláček
OMAHA, NEB.
ÚŘADOVNA: 1370 So. 13th Street proti Hotelu Prague.
Tel. Red 4612.
RESIDENCE: 1451 So. 11th Street, Tel. Douglas 4286.
Dopoledne s Dr. Allisonem v nemocnici.
V ÚŘADOVNĚ od 2 do 5 hod. odpol. od 6:30 do 8 hod. večer.
V neděli od 10 do 1 hod. odpol.

Dr. G. Rosewater
ČESKÝ LÉKAŘ A RANHOJČ.
Úřadovna: 222 "Bee Building."
Úřední hodiny: Od 11—12 dop.; od 2—5, od 5:30—6 odpol. — V neděli od 10—12 dopoledne.
Telephones: Bell Residence Harney 469
Office: Douglas 504
Independent: Residence A 4469
Office: A 1504
Obydli: 3424 Farnam Str.

Dr. F. H. Kučera
český lékař a ranhojč.
VE VERDIGEE, NEB.
V každé době a do okolí jede na vozolání.
Farmařský telefon v úřadovně.
Jest hotov poslati krajanům!

Dr. Jos. F. Mareš,
český zubní lékař.
207-208 Neville Block — 16. a Harney.
Telefony: Douglas 2685
Ind. A 2685 451f

Dr. F. J. Kálal,
český lékař a ranhojč.
Úřadovna v Karbách bloku, číslo pokoje 301. — Tel. Doug. 1761.
Úřední hodiny: Od 10. do 12. odpol. a od 2:30 do 4:30 odpoledne.
2. odpol. Obydli 2804 Chicago St.

Dr. Fr. Svoboda,
český lékař.
BRAINARD, NEB.
znovu otevřel úřadovnu po delších studiích ve východních českých školách a nemocnicích. Krajané, obraťte se na něho a důvěru. Dr. Fr. Svoboda se řadí mezi ty nejpráhší lékaře ve státě, co se týče diagnózy — rozpoznání nemoce. 51f

Dr. Geo. F. Šimánek
český lékař a ranhojč.
v čísle 1262 Jižní 13. ul. Omaha.
Úřední hodiny: Od 2 do 4:30 odp.; od 6:30 do 7:30 večer. — Tel. 3769.
Res. Tel. Douglas 1964.

F. M. Scoblik,
český právník
a obhájce.
VEREJNÁ PRAXE.
Security, Block - TYNDALL, S. D.

DR. JAMES W. NOVÁK
český zubní lékař.
Continental Block — 15. a Douglas ul. Pokoj čís. 4 v rohu nad Berg Clothing Co. — Office Phone: Douglas 977 — Residence Phone: South 788.
Krajané z venkova, kteří nejsou s domácí prací zubařskou spokojeni, uđni dobře, když při návstěvě Omahy, zajdou k Dru. Novákovi, jenž za veskeré práce v oboru svém úplně ručí. 341f